

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/42/2006

POCZUCIE ZAGROŻENIA PTASIA GRYPĄ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

W związku z licznymi informacjami o wykryciu ognisk wirusa ptasiej grypy w kolejnych krajach europejskich (także bezpośrednio graniczących z Polską), nie było wielkim zaskoczeniem stwierdzenie wystąpienia tej choroby również w naszym kraju. Mimo iż specjaliści uspokajają, że wirus ten nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla ludzi, a władze zapewniają o podejmowaniu wszelkich możliwych środków, mających na celu niedopuszczenie do powstania epidemii tej choroby, liczne doniesienia w mediach na ten temat oraz towarzyszące im skrajne komentarze mogą budzić ambiwalentne reakcje społeczeństwa.

Po czterech miesiącach¹, w ciągu których pojawiło się wiele nowych informacji dotyczących rozprzestrzeniania się wirusa ptasiej grypy, a temat ten nierzadko stanowił czołówki programów informacyjnych, postanowiliśmy sprawdzić, czy w tym czasie zmieniło się, a jeśli tak, to w jakim stopniu, podejście Polaków do omawianej kwestii. Czy obecnie czują się zagrożeni ptasią grypą, czy z obawy przed zakażeniem zastosowali jakiegokolwiek restrykcje związane z konsumpcją drobiu oraz jak oceniają dotychczasowe działania rządu i specjalnych służb państwowych w celu przeciwdziałania powstaniu epidemii tej choroby².

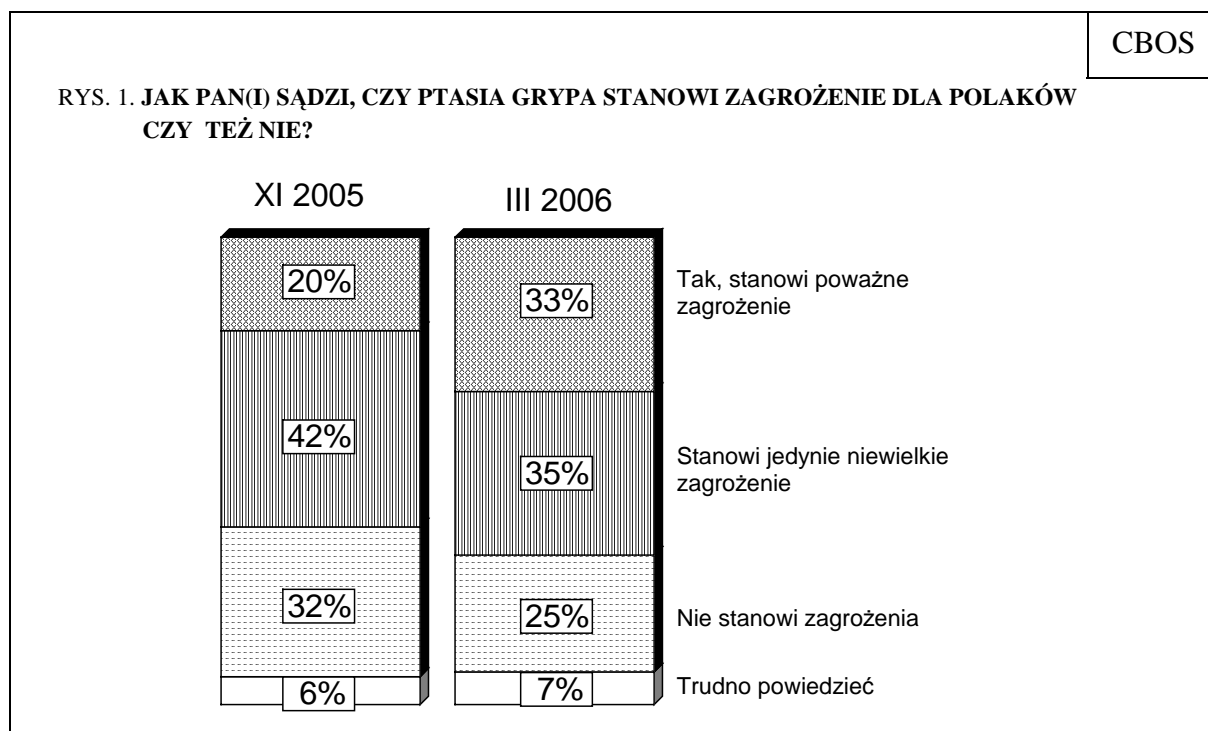
Należy podkreślić, iż badanie było realizowane na początku marca, zatem większość respondentów odpowiadających na powyższe pytania nie dysponowała jeszcze potwierdzonymi informacjami o wykryciu niebezpiecznego dla ludzi szczepu wirusa ptasiej grypy w Polsce, lecz co najwyżej takimi przypuszczeniami.

¹ Poczucie zagrożenia ptasią grypą badaliśmy też w listopadowym sondażu. Zob. komunikat CBOS „Ptasia grypa”, listopad 2005.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (190) zrealizowano w dniach 3-6 marca 2006 roku na liczącej 1081 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

STOPIEŃ ZAGROŻENIA

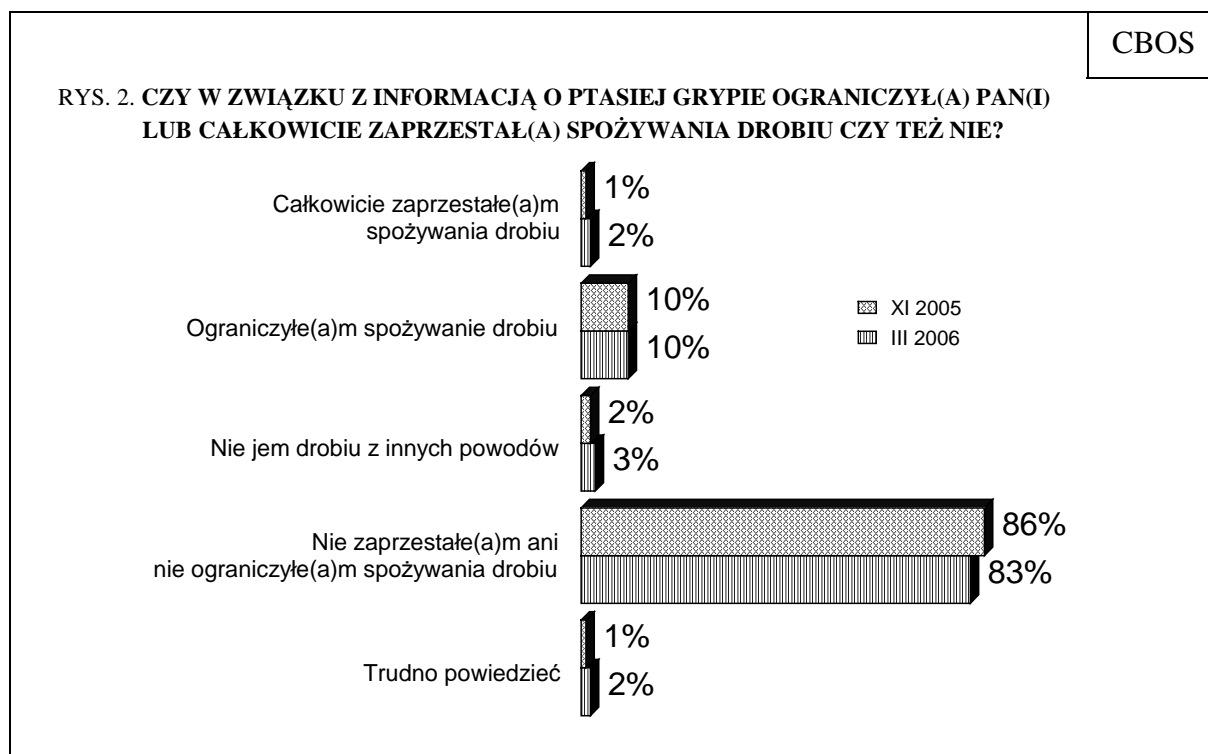
W ciągu ostatnich czterech miesięcy liczba osób sądzących, że ptasia grypa stanowi zagrożenie dla Polaków, wzrosła z 62% do 68%. Znacznie bardziej wyraźna jest zmiana w postrzeganiu wielkości tego zagrożenia. W listopadzie ubiegłego roku przekonanie, iż ptasia grypa stanowi poważne zagrożenie dla mieszkańców naszego kraju, wyrażał jedynie co piąty respondent (20%), obecnie zaś już co trzeci (33%) jest tego zdania. O 7 punktów zmniejszył się natomiast odsetek tych, którzy sądzą, że choroba ta nie stanowi żadnego niebezpieczeństwa dla Polaków. W takim samym stopniu zmalała również grupa respondentów, którzy uważają, że wirus ptasiej grypy implikuje co najwyżej niewielkie zagrożenie.

Obawy powodowane ptasią grypą są nieco większe wśród kobiet niż wśród mężczyzn, a wśród najmłodszych respondentów silniejsze niż w przypadku osób powyżej 45 roku życia. Stopień niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą ten wirus, jako stosunkowo niewielki oceniają przede wszystkim mieszkańcy największych miast, osoby z wyższym wykształceniem oraz uzyskujący najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę (zob. tabele aneksowe).

KONSUMPCJA DROBIU

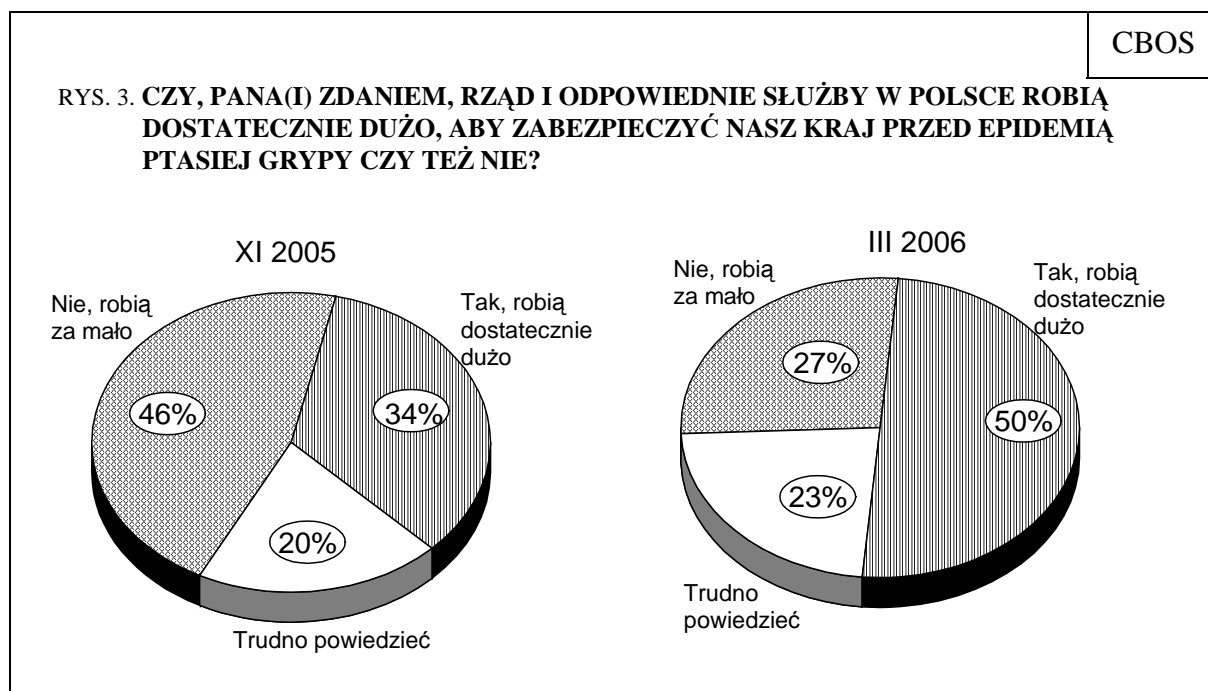
Skala ograniczeń spożywania drobiu ze względu na zagrożenie ptasią grypą utrzymuje się na poziomie zbliżonym do notowań listopadowych. Jedynie dwóch na stu ankietowanych całkowicie zaprzestało jedzenia drobiu z obawy przed zakażeniem, co dziesiąty ograniczył jego konsumpcję, natomiast zdecydowana większość badanych (83%) nie wprowadziła żadnych restrykcji ilościowych w spożywaniu tego gatunku mięsa.

Ograniczenie konsumpcji drobiu wyraźnie koresponduje z ogólnym poczuciem zagrożenia ptasią grypą. Ci, którzy określają jako poważne niebezpieczeństwo z nią związane, częściej niż pozostali deklarują, że zrezygnowali (całkowicie lub częściowo) ze spożywania mięsa drobiowego. Częściej dotyczy to kobiet niż mężczyzn, raczej też młodszych respondentów niż badanych w średnim wieku i starszych. Natomiast ze względu na status zawodowy ograniczenie spożycia drobiu nieco częściej niż inni deklarowali prywatni przedsiębiorcy, a wśród biernych zawodowo - gospodynie domowe (zob. tabele aneksowe).

DZIAŁANIA WŁADZ PAŃSTWOWYCH

Znacznie lepiej niż przed czterema miesiącami odbierane i oceniane są przez obywateli działania podejmowane przez rząd i odpowiednie służby państwowe w celu zabezpieczenia kraju przed epidemią ptasiej grypy. Obecnie połowa badanych (50%, wzrost o 16 punktów) ocenia te wysiłki jako dostateczne, a nieco więcej niż co czwarty ankietowany (27%, spadek o 19 punktów) uznaje je za niewystarczające. Prawie co czwarty respondent (23%) nie potrafi ocenić jakości działań podejmowanych w tym zakresie.

Stosunkowo najbardziej krytyczni wobec działań rządu i pozostałych służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie epidemii ptasiej grypy w Polsce okazują się najmłodszy respondenci (40%), głównie uczniowie i studenci (42%), a także osoby o centrowych (32%) i lewicowych poglądach politycznych (35%). Najlepiej zaś pracę tych służb oceniają badani w wieku od 55 do 64 lat (61%), jak również deklarujący poglądy prawicowe (61%).

Wraz ze wzrostem wśród obywateli poczucia zagrożenia ptasią grypą nasilają się również ich oczekiwania wobec władz państwowych w celu zminimalizowania lub wręcz zniwelowania niebezpieczeństwa powstania epidemii tej choroby. Dlatego też ci, którzy zagrożenie ptasią grypą oceniają jako poważne, znacznie częściej niż oceniający je jako niewielkie, czy tym bardziej zerowe, określają jako niewystarczające wysiłki podejmowane przez odpowiednie służby w państwie.

Tabela 1

Jak Pan(i) sądzi, czy ptasia grypa stanowi zagrożenie dla Polaków czy też nie?	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd i odpowiednie służby w Polsce robią dostatecznie dużo, aby zabezpieczyć nasz kraj przed epidemią ptasiej grypy czy też nie?		
	Tak, robią dostatecznie dużo	Nie, robią za mało	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, stanowi poważne zagrożenie	41	40	19
Stanowi jedynie niewielkie zagrożenie	53	25	22
Nie stanowi zagrożenia	65	18	17
Trudno powiedzieć	27	9	64

★

★

★

Stosunek społeczeństwa do ptasiej grypy jest wyraźnie ambiwalentny. Chociaż znaczna część ankietowanych (68%) uważa, iż choroba ta stanowi zagrożenie dla Polaków, większość z nich (35%) stopień tego zagrożenia ocenia jako niewielki. Obawy przed zakażeniem wirusem H₅N₁ nie znajdują również wyraźnego przełożenia na ilościowe zmiany w konsumpcji drobiu. W dalszym ciągu znikomy jest odsetek tych, którzy ze strachu przed chorobą całkowicie zrezygnowali z jedzenia tego gatunku mięsa. Coraz lepiej oceniane są działania rządu i innych służb państwowych zmierzające do zabezpieczenia kraju przed epidemią ptasiej grypy. Ciągle jednak zdaniem znacznej części społeczeństwa (27%) wysiłki te pozostawiają wiele do życzenia.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) sądzi, czy ptasia grypa stanowi zagrożenie dla Polaków czy też nie?
 1 - Tak, stanowi poważne zagrożenie; 2 - Stanowi jedynie niewielkie zagrożenie;
 3 - Nie stanowi zagrożenia

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	33	35	25	7	1081
Płeć					
Mężczyźni	30	33	31	5	515
Kobiety	36	36	18	9	566
Wiek					
18-24 lat	39	31	26	5	155
25-34	35	34	24	6	195
35-44	35	44	20	1	174
45-54	28	38	28	6	200
55-64	29	29	35	7	139
65 lat i więcej	33	32	18	17	217
Miejsce zamieszkania					
Wies	35	34	22	9	399
Miasto do 20 tys.	32	31	25	11	147
20-100 tys.	33	37	26	4	217
101-500 tys.	34	34	26	6	194
501 tys. i więcej mieszk.	29	38	28	5	124
Wykształcenie					
Podstawowe	36	30	21	14	312
Zasadnicze zawodowe	31	33	30	6	277
Średnie	35	38	23	4	375
Wyższe	24	45	26	4	117
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	28	40	27	4	64
Prac. umysł. niż. szczebla	33	48	17	2	98
Pracownicy fiz.- umysł.	38	27	28	7	100
Robotnicy wykwalifikowani	34	36	29	1	105
Robotnicy niewykwalifik.	28	28	33	12	36
Rolnicy	27	37	32	3	48
Pracujący na własny rach.	23	55	19	2	37
Bierni zawodowo					
Renciści	35	36	19	10	103
Emeryci	31	32	24	13	254
Uczniowie i studenci	40	28	25	7	65
Bezrobotni	36	32	26	7	144
Gospodynie domowe i inni	40	32	25	3	27
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	33	42	23	2	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	38	30	24	8	79
sekt. pryw. poza rolnict.	29	40	27	4	207
prywatnym gosp. rolnym	27	38	27	7	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	37	30	27	6	131
301-500	38	36	21	5	168
501-900	30	40	21	9	234
901-1200	36	30	31	3	94
Powyżej 1200 zł	25	42	27	6	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	36	30	23	11	302
Średnie	32	35	26	7	473
Dobre	32	40	24	4	305
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	37	14	13	58
Raz w tygodniu	33	40	21	6	525
1-2 razy w miesiącu	39	29	26	6	183
Kilka razy w roku	29	37	28	6	185
W ogóle nie uczestniczy	31	20	38	11	129
Poglądy polityczne					
Lewica	33	32	28	6	150
Centrum	36	34	24	6	291
Prawica	30	40	24	6	335
Trudno powiedzieć	34	32	24	11	303

Tabela 2. Czy w związku z informacją o ptasiej grypie ograniczył(a) Pan(i) lub całkowicie zaprzestał(a) spożywania drobiu czy też nie? 1 - Całkowicie zaprzestał(a)m spożywania drobiu; 2 - Ograniczyłem(a)m spożywanie drobiu; 3 - Nie jem drobiu z innych powodów; 4 - Nie zaprzestałem(a)m ani nie ograniczyłem(a)m spożywania drobiu

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	10	3	83	2	1081
Płeć						
Mężczyźni	1	8	3	86	2	515
Kobiety	2	12	3	81	2	566
Wiek						
18-24 lat	1	15	1	80	3	155
25-34	3	9	3	84	1	195
35-44	0	10	1	88	1	174
45-54	1	7	6	84	2	200
55-64	2	9	2	86	1	139
65 lat i więcej	2	10	5	80	3	217
Miejsce zamieszkania						
Wies	1	10	3	83	2	399
Miasto do 20 tys.	1	9	4	85	2	147
20-100 tys.	3	12	1	81	3	217
101-500 tys.	1	9	3	86	1	194
501 tys. i więcej mieszk.	3	9	7	81	1	124
Wykształcenie						
Podstawowe	2	9	5	82	3	312
Zasadnicze zawodowe	1	10	3	83	2	277
Średnie	2	10	2	85	1	375
Wyższe	0	11	3	83	2	117
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	0	10	3	88	0	64
Prac. umysł. niż. szczebla	0	14	1	83	2	98
Pracownicy fiz.- umysł.	0	10	2	87	0	100
Robotnicy wykwalifikowani	1	8	3	86	3	105
Robotnicy niewykwalifik.	0	13	0	87	0	36
Rolnicy	2	8	6	83	1	48
Pracujący na własny rach.	3	14	0	81	2	37
Bierni zawodowo						
Renciści	2	6	3	86	3	103
Emeryci	2	11	4	81	2	254
Uczniowie i studenci	1	8	3	86	3	65
Bezrobotni	4	8	5	79	4	144
Gospodynie domowe i inni	0	16	4	80	0	27
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	2	8	1	88	2	167
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	0	11	0	86	3	79
sekt. pryw. poza rolnict.	1	12	3	84	0	207
prywatnym gosp. rolnym	2	10	6	81	1	49
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	1	9	5	82	3	131
301-500	1	11	3	83	2	168
501-900	1	9	2	87	1	234
901-1200	2	13	3	82	0	94
Powyżej 1200 zł	1	7	1	91	0	77
Ocena własnych war. mater.						
Złe	0	10	5	81	4	302
Średnie	2	11	3	83	1	473
Dobre	2	8	3	86	1	305
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	0	15	7	77	1	58
Raz w tygodniu	1	10	3	83	2	525
1-2 razy w miesiącu	2	9	1	84	3	183
Kilka razy w roku	2	7	3	87	2	185
W ogóle nie uczestniczy	1	13	4	79	3	129
Poglądy polityczne						
Lewica	3	10	3	84	0	150
Centrum	2	11	4	80	3	291
Prawica	1	11	2	84	2	335
Trudno powiedzieć	1	7	3	86	3	303

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, rząd i odpowiednie służby w Polsce robią dostatecznie dużo, aby zabezpieczyć nasz kraj przed epidemią ptasiej grypy czy też nie? 1 - Tak, robią dostatecznie dużo; 2 - Nie, robią za mało

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	27	23	1081
Płeć				
Mężczyźni	53	28	19	515
Kobiety	47	27	26	566
Wiek				
18-24 lat	45	40	14	155
25-34	45	33	22	195
35-44	48	35	17	174
45-54	51	28	21	200
55-64	61	14	25	139
65 lat i więcej	51	14	35	217
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	25	24	399
Miasto do 20 tys.	48	26	26	147
20-100 tys.	53	31	15	217
101-500 tys.	47	29	24	194
501 tys.i więcej mieszk.	48	25	28	124
Wykształcenie				
Podstawowe	52	17	30	312
Zasadnicze zawodowe	50	29	21	277
Średnie	48	33	19	375
Wyższe	49	29	21	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	50	25	25	64
Prac.umysł.niż.szczebła	48	39	13	98
Pracownicy fiz.- umysł.	38	42	20	100
Robotnicy wykwalifikowani	59	24	17	105
Robotnicy niewykwalifik.	48	34	18	36
Rolnicy	46	28	26	48
Pracujący na własny rach.	50	31	20	37
Bierni zawodowo				
Renciści	49	21	30	103
Emeryci	55	15	30	254
Uczniowie i studenci	45	42	13	65
Bezrobotni	46	31	23	144
Gospodynie domowe i inni	61	13	26	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	48	35	17	167
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	54	30	16	79
sekt. pryw. poza rolnict.	47	32	21	207
prywatnym gosp. rolnym	43	29	27	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	51	27	22	131
301-500	47	34	19	168
501-900	51	27	22	234
901-1200	58	22	20	94
Powyżej 1200 zł	55	21	25	77
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	27	25	302
Średnie	53	23	24	473
Dobre	47	33	19	305
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	17	28	58
Raz w tygodniu	54	25	21	525
1-2 razy w miesiącu	46	31	22	183
Kilka razy w roku	46	28	26	185
W ogóle nie uczestniczy	43	33	24	129
Poglądy polityczne				
Lewica	48	35	17	150
Centrum	44	32	24	291
Prawica	61	24	15	335
Trudno powiedzieć	45	22	33	303